

GAZETA LWOWSKA.

W Poniedziałek

N^{er.} 24.

25. Lutego 1828.

WIADOMOŚCI KRAJOWE.

— Ze Lwowa. —

Jeden z mieszkańców miasta Sambora, nie chcący być wynienionym, z powodu uroczystości sześćdziesięcioletniej rocznicy prozdin naszego najłaskawszego Cesarza i Pana, złożył 10 ZR. WW. przeznaczając takowe na fundusz inwalidów.

Rząd krajowy obróciwszy tę kwotę stosownie do jej przeznaczenia, poczytuje za przyjemny obowiązek szlachetną tę czynność do powszechnej podać wiadomości.

— Z Wiednia. —

N. Pan najwyższem Swojém postanowieniem z d. 18. Stycznia b. r. raczył uwolnione przez śmierć Jana Swobody miejsce Dyrektora dróg i mostów w Królestwie Węgierskiem, nadać najłaskawiej Franciszkowi Rauchmüllerowi Ebreinstein, c. k. Rądy nadwornemu budowniczem, wyznaczonemu na Galicyjskiego nawigacyi Dyrektora.
(G. W.)

WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE.

Portugalija.

Druga Izba Stanów (Cortez) podała także swój adres odpowiedny na mowę zagajającą posiedzenie. Adres ten tak, jak Izby pierwszej, odpowiada na każdy punkt mowy. Względnie Infanta Dom Miguela wyraża: »Jego Królewicowska Mość przy okazanej życzliwości ku narodowi Portugalskiemu, która jest godną jego sposobu myślenia i odziedziczonych cuot domu Braganzów, zniszczy zupełnie domowe niezgody, szalonym nadziejom położy tamę, i ustawy konstytucyjnej panowanie, utwierdzi. W d. 16. Stycznia przesłany został Izbie wyrok zwołujący król. posiedzenie, na którym Infant ma zaprzysiądz Konstytucyją.

Na posiedzeniu Izby drugiej w d. 18. Stycznia przełożono tejez projekt do prawa, zamierzający nowy podział kraju Portugalskiego na 14 prowincyj, mianowicie: siedm w Europie, dwie na oceanie atlantycznym, trzy w Afryce, a dwie w Azji.
(G. W.)

Hiszpanija.

Mémorial Bordelais zawiera list następujący od granic Hiszpańskich z d. 28. Stycznia:

Vice Król Nawarry otrzymał rozkaz, aby pułk prowincyjny w Burgos i szwadron jazdy w Tudela miał w gotowości do pochodu. Wojska te zdają się być do tego przeznaczone, aby po wyjściu Francuzów z Pampeluny, tworzyły załogi twierdz owych. Stusnie więc wnoszą z rozkazu danego Vice-Królowi Nawarry, że pochód Francuzów niebawem nastąpi. — Z Hawanny odebrano przez fregatę Union, która w d. 15. Stycznia do Santander zawinęła następujące wiadomości: »Eskadra Admirata Laborde miała na początku Grudnia wypłynąć z taneznego portu z wojskiem i zawieść Jenerałowi Lorigo znaczną ilość amunicyi i innych potrzeb wojennych i 80,000 piastrow, i to jak slychać, udać się miała nasamprzód do Puerto Ricco, tamże zabrać Jenerata Latorre, a potem wyjść pod żagle do Puerto Cabello. Przez okręt wspomniony mamy także wiadomość z Venezueli, że tam panuje największe zaburzenie i opór przeciwko rządowi. Fregata Kolumbijska stojąca przed Puerto-Cabello miało swojej flągi, zatknęła Hiszpańską. W skutek tych pomysłnych wiadomości dla kraju macierzystego miał Admirat Laborde swój odjazd z Hawanny przyspieszyć.*
(D. A.)

Wielka Brytania i Irlandyja.

Kuryjer z d. 2. t. m. donosi, że Król z ostatniej swojej słabości zupełnie przyszedł do siebie, i niebawem używać będzie swojej zwyczajnej przejażdżki w parku Windsorskim.

W d. 1. miał długo trwające posłuchanie Margrabia Anglesea, który jak wiadomo mianowany Vice-Królem Irlandyi.

Gazeta nadworna Londyńska z d. 5. wieczorem zawiera następujące mianowania Komissarzy, którzy składać mają biuro spraw wschodnich: — Lord Melville, Prezydent; Lord Dudley, P. Robert Peel, P. Huskisson, Xiążę Wellington, Sir Henry Goulburn, P. John Sullivan, Lord Ashley, Baron Wallace i P. Lawrence Peel.

Sir Christopher Robinson podług Kuryjera w miejscu Lorda Stowell przeznaczony na W. Sędzię sądu admiralicyi, a Dr. Jenner, król. Je-

*) Wyprawa ta jak wiadomo wysła z Hawanny w d. 2. Grudnia. (Zobacz przeszły Numer Gazety naszej)

neralnym Advokatem przy tym Sądzie w miejscu Sir Ch. Robinsona.

Lord King oznajmił w d. 4. t. m. w Izbie wyższej, że Lord Holland cierpi podagrę i zapowiedziany przez niego wniosek w sprawie Wschodu odłożony został na Poniedziałek d. 11. t. m.

P. Huskisson przybył w d. 1. Lutego ze swojego mieszkania do Londynu i odprawił narady w urzędzie swoim z Kanclerzem Izby skarbowej.

Infant Dom Miguel, który z powodu burzliwego powietrza do d. 29. Stycznia jeszcze Anglii nie opuścił, zwiedził w d. 23. biuro żywności w Plymouth i przyjęty został przez pierwszych urzędników. Xiążę strawił znaczny czas na oglądaniu różnych biur i zdawał się zajmować objaśnieniami, które mu czyniono. Na wadze kazał się ze swoim orszakiem ważyć; Xiążę ważył 153 funty ang. Z tego biura udał się Xiążę do swojego pałacu, gdzie śniadał i o godzinie 2 z południa zamysłał udać się do Mount Edgecumbe, lecz powietrze mu tego nie dozwoliło. Obiad jadł z Hr. Northesk, wieczorem zwiedził teatr. W d. 28. chciał Xiążę dać bal i wieczerkę, na które zaprosił przeszło 200 osób z miasta i okolicy.

Lady Kanning najęła mieszkanie wiejskie w Hrabstwie Berkshire na lat 5; w Marcu uda się tamże. Córka jej i jejże małżonek (Margr. Clancricarde) będą u niej mieszkali.

Oto jest treść protokołu dotyczącego się spraw Greckich, o którym namienia mowa z Tronu, a który w d. 4. Kwietnia 1826 w Petersburgu podpisany i teraz obudwom Izbom Parlamentu na rozkaz Króla przełożony został:

»Król Jmć Angielski wezwany będąc przez Greków, aby użył swojego pośrednictwa do pojednania onych z Portą Otomańską — i gdy w skutek tegoż, Mocarstwu temu ofiarował swoje pośrednictwo, i względem środków swojego rządu w tym przedmiocie, życzy sobie porozumieć się z Cesarzem Jmcią wszech Rossyj; i gdy z drugiej strony, Jego Cesarza Mość również ożywiony życzeniem, aby walce, której teatrem jest Grecyja i Archipelag, położył koniec przez ugodę, odpowiadającą zasadom religii, sprawiedliwości i ludzkości, przeto podpisani zgodzili się:

»1) Ze ugody mającej być W. Porcie przełożonej, jeżeli ten rząd przyjmie proponowane pośrednictwo, ma być celem postawić Greków względnie Porty Otomańskiej w poniżej tu wymieniony stosunek: «

»Grecyja ma być dependencyją Państwa Otomańskiego, i Grecy powinni W. Porcie płacić roczny haracz, którego ilość za obopólnym poro-

zumieniem się raz na zawsze ma być ustanowiona. Mają oni być wyłącznie rządzeni przez władzę, przez nich samych wybrań i mianowane, przy którym jednakże mianowaniu W. Porta ma mieć pewny wpływ. «

»W tym stanie używać powinni Grecy zupełnej wolności sumienia, zupełnej wolności handlu i prowadzić wyłącznie swój własny rząd wewnętrzny. «

»Aby skutecznie zupełny rozdział między osobami obudwóch narodów, i zapobiedz ścieraniom się, jako koniecznym skutkom tak długo trwającej walki, powinni Grecy zakupić majątek Turków, czyli takowy leży na stałym lądzie Grecyi lub na wyspach. «

»2) W razie, gdyby zasada pośrednictwa między Turkami a Grekami, w skutek kroków w tej mierze przez Portę W. Brytanii w Stambule uczynionych, została przyjęta, J. C. Mość w każdym razie użyje swojego wpływu, aby popierać zamiar tego pośrednictwa. Sposób i czas kiedy Cesarz Jegomość ma należeć do dalszych ułtadów z Portą Otomańską, jako skutków tegoż pośrednictwa, później za porozumieniem się wspólnym rządu Króla Jmci Angielskiego i Cesarza Jmci Rossyjskiego oznaczone zostaną «

»3) Gdyby W. Porta ofiarowanego sobie przez Króla Jmci Angielskiego pośrednictwa nie przyjęła, i jakiegobądź mogłyby być stosunki między rządem Jmcości a Tureckim, jednakowoż Król Jmć Angielski i Cesarz Jmć Rossyjski, uważać będą warunki ugody w Nr. 1. tego protokołu przytoczone, jako zasady wszelkiego pojednania, które za ich pośrednictwem, między Turkami a Grekami, bądź wspólnie, bądź oddzielnie ma się uskutecznić; i z każdej pomyślniej korzystając będą sposobności, aby wpływ swój u stron obudwóch uczynić ważnym, i pojednanie onych na wyżej wymienionych zasadach osiągnąć. «

»4) Że Król Jmć Angielski i Cesarz Jmć Rossyjski zastrzegają sobie, później chwycić się takich środków, jakieby potrzebnymi były tak co do bliższego oznaczenia pojedynczych punktów ugody w mówie będącej, jakoteż któreby obejmowały pod nazwiskiem Grecyi granice kraju i imiona wysp Archipelagu, do których ta uгода ma być zastosowana, a która W. Porcie będzie proponowaną. «

»5) Że dalej Król Jmć Angielski i Cesarz Jmć Rossyjski w tej ugodzie żadnego powiększenia granic, ani jakiegobądź wyłącznego wpływu ani korzyści handlowych dla swoich nie szukają poddanych, jakichby i inne narody również osiągnąć nie mogły. «

»6) Że Król Jmć Angielski i Cesarz Jmć Rossyjski ożywieni życzeniem, iżby ich Sprzy-

mierzeńcy do ostatecznych układów, których ten protokół rys w sobie zawiera, chcieli należeć, instrument ten Dworom: Wiedeńskiemu, Paryżkiemu i Berlińskiemu przesętają, onym chcą zaproponować, by za porozumienia się z Cesarzem Rosyjskim, traktat, przez który pojednanie Turków i Greków ma być uskutecznione, zaręczyli, gdyż Król Jmć Angielski takiego traktatu gwarantować nie może.

»Wellington.«

»Nesselrode.«

»Lieven.«

»W Petersburgu d. 23. Marcá (4. Kwietnia)
1826.« (D. A.)

Francyja.

Król pracował w dniu 6. Lutego wieczorem z P. de la Bouillerie. W dniu 7. Lutego polował z Delfinem w lasku St. Germain. W upłynioną Niedzielę przedstawiona była Królowi Pani Yormotów, córka znanego Jenerała jazdy Lasalle.

Na posiedzeniu Izby Parów w d. 6. Lutego wybrani zostali na tymczasowych Sekretarzy starsi wiekiem: Margr. Perignon, Xiążę Escars, Margrabia de Laplace i Margr. Thalouet. Parowie mianowani postanowieniem królewskim z d. 5. Lutego r. z. i z. 4. Stycznia r. b., którzy na posiedzeniu król. przysięgę wykonali, znajdowali się w sali posiedzeń. Ponieważ Izba naradzać się musiała nad formą, podług którejby nowych Parów przyjąć należało, przeto ci wezwani zostali oddalić się do przyległych pokojów i oczekiwać końca narad. A że Zgromadzenie uchwalilo, aby przed wszelkimi naradami wziąć się do utworzenia ostatecznego bióra, przeto przystąpiono do tego przez losy. Nowo mianowani Sekretarze są: Xiążę Luxemburg, Xiążę Fitz-James, Baron Portal i Marszałek Oudinot. Izba postanowiwszy, aby nowi Parowie, którzy na posiedzeniu królewskim wykonali przysięgę, na raport Prezydenta z wykazanego przez nich wieku lat, bez żadnej dalszej formalności zostali przypuszczeni, a zatem wszyscy mając potrzebny wiek do zasiadania w Izbie, zostali bezwzględnie wprowadzeni. Na końcu losowano na Kommissyję do ułożenia adresu dziękczynnego. Przy pierwszym ciągnięciu tylko dwóch Członków mianowano; Xięcia Mortemart i Hr. Mollien. Izba zebrać się chciała dnia następującego, aby uzupełnić Kommissyję do Adresu i przystąpić do ułożenia biór przez losy.

W ciągu posiedzenia Izby Deputowanych w d. 6. Lutego odczytał Prezydent art. 3. regulaminu, tej treści:

Izba dzieli się przez losy na dziewięć biór, którzy wtedy sprawdzać mają pełnomocnictwa rzędu nowo wstępujących Deputowanych.

Z powodu podwójnych wyborów, dodał Prezydent, i z powodu wyniesienia dwóch Deputowanych do godności Parów, liczy Izba 398 Członków; liczbę tę przez 9 podzieliwszy, wypada rezultat 44, a z pozostaje reszty. Gdy dwóm pierwszym biórom dany po 46, a 7 innym po 44 Członków, wtedy owe 9 biór obejmą wszystkich Deputowanych.

Wniosek ten przyjęto.

(G. W.)

Gazeta powszechna Lngduńska donosi z Toulonn z d. 31. Stycznia: Fregata Armida, na której znajduje się Hr. Guilleminot, wyszła pod żagle; Jenerał Guilleminot udaje się do Korfu, gdzie bawi P. Stratford Kauning; P. Ribeaupierre równie spodziewany. — Fregata Magicienne uzbiera się wyjść do blokowania Algieru; w kilku dniach połączą się z innymi okrętami stanowiska pod Algierem okręty liniowe: Prowancyja, Scipio, Wrocław i Marsylia, wraz z fregatami Proserpina, Maryją Teresą i Circe. (G. W.)

Turcyjã.

Dostrzegacz Austrijski pod napisem: »Ze Stambułu d. 25. Stycznia,« wyraża:

Surowe środki, jakich się Porta chwyciła przeciwko unitom Ormianom, były w ostatnich czterech dniach dla chrześcijańskich mieszkańców stolicy przedmiotem wielkiej i słusznej trwogi. Chociaż właściwy powód do tego środka nie jest zupełnie wyjaśniony, jednakowoż sądzimy, iż przez następujący obraz czynów niejakiemu rzucimy światło.

Chrześcijanie ormiańscy, którzy jak wiadomo, od szesnastego wieku, tak od Kościoła Wschodniego, jakoteż od Rzymskiego odłączyli się, mają czterech duchownych Patrijarchów, z których najwyższy (który nadaje sobie także tytuł *Catholicos*), mieszka w sławnym klasztorze Eozmiazdin (kilka mil na zachód od Erywau), dwaj inni w Tureckiej małej Azji, czwarty w nięgdy Perskiej, od roku 1813 Rosyjskiej prowincyi Szirwan. Patrijarchowie ci mają pod sobą pewną liczbę Arcybiskupów i Biskupów. Jeden z Arcybiskupów jest głową gminy Ormiańskiej w Stambule, i jako takowy ma tytuł honorowy Ormiańskiego Patrijarchy.

W ciągu osmnastego wieku, mnóstwo Ormian w Europie i Azji połączyło się powoli dobrowolnie z Kościołem Rzymskim, atoli bez powszechnego i publicznego aktu, uznało zwierzchnictwo Papieża, i przyjęło główne do-

gmata wiary katolickiej, z zatrzymaniem części swego dawnego kościelnego obrządku. Ci unicy Ormianie są między innymi bardzo liczni w prowincjach Tureckich. Główne ich siedlisko w Azji mniejszej jest miasto Anguri (Angora). Porta nie zasięgała nigdy formalnie wiadomości o ich związkach z Rzymem, dla tego onym także (przynajmniej w stolicy) nie dozwalała mieć kościołów, i uważała ich zawsze jako spółników wiary i opieki Ormiańskiego Arcybiskupa czyli tytularnego Patriarchy, przez nią samę uznanego. Używali wszakże nieograniczonej tolerancji, która tylko wtedy była zagrożoną, (jak się to w latach 1781 i 1819 zdarzyło), kiedy Patriarcha nie przychylny unitom, starał się onych u rządu Tureckiego źle wystawić.

Gdy w przeszlorocznym pochodzie wojska Rossyjskiego, Armenija Perska (prowincja Erywan) została przez wojska Rossyjskie zdobyta, i Patriarcha w Eczmiadzinie stał się wazalem Państwa Rossyjskiego, doszła Porty od Turecko-Perskiej granicy wiadomość, że znaczna ilość Ormian Chrześcijan wywedrowała, udając się z Tureckich prowincyj pod opiekę owego Patriarchy. Jak dalece wiadomość ta była gruntowna, nie możemy rozstrzygać. W każdym razie nie powinna była mieć wpływu na los unitów, Katolików Ormian, gdyż właśnie ci, najmniej mogli być podejrzanymi o stronność ku Patriarsze nieunitów. W tym stanie obawy, podejrzenia i wzburzenia, w jakich Porta nateraz być się widzi, takowa okoliczność była jednak dostateczną, aby Sultana nabawiła niespokojnością, i onegoż rozjątrzyła. Patriarcha Ormiański zapytany został, jak dalece ręczyć może za wierność zgromadzeń jego duchownej pieczętowości poruczonych; odpowiedział ón, iż ręczy w prawdzie za swoich; lecz nie może ręczyć za obcych jego dozorowi, a zatem onemu zupełnie nieznanym katolickich Ormian. Tak tedy wydano natychmiast rozkazy, iżby wszystkie osoby i rodziny unitów Ormian, od dawna z Angory do Stambułu przybyłe, bez różnicy stanu i wieku, lub płci, w dniach dwunastu stolicy opuścili i do Azji wrócili, i rozkaz ten najściślej wykonano. Właśnie pod ten sam czas kazał Patriarcha Ormiański zwołać do swojego głównego kościoła naczelników katolickich Ormian w Stambule osiadłych, upomniał ich w uroczyściej mowie, aby się wyrzekli swoich zewnętrznych związków i błędnych nauk, i oznajmił im wołą W. Sultana, że jako osobnej Religii wyznawcy, dłużej cierpieni nie będą. Poczém ogłosił im wyraźny rozkaz,

aby mieszkania swoje w Pera i Galata, blisko kościołów Franków i Poselstw zagranicznych, opuścili i osiedli w środku miasta, w dzielnicach przez nieunitów Ormijan zamieszkałych.

Ministrowie Porty na silne przedstawienia c. k. Poselstwa przeciwko temu uciążliwemu środkowi odpowiadając, zapewnili, że Porta daleką jest, aby się wdawała w zdania religijne i spory, tak by kogobądź dla Religii chciała przesładować, lecz, że w tej mierze jedynie względami politycznemi została powodowana.

Porta otrzymała wiadomość, że reszta floty Turecko Egipskiej, wraz z okrętami przewożowemi, w liczbie 54 żagli, około których naprawy po wypadku w d. 20. Października czynnie pracowano, w d. 20. Grudnia r. z. z przystani Nawaryńskiej wypłynęła, i w d. 29. Grudnia do Alexandrii zawinęła. Na pokładzie tej eskadry, na którą wsiadł Dowódzca części floty Egipskiej, Moharrem Bej (zięć Paszy Egipskiego) wraz z Kapudan i Patrona Bejem, znajdowali się najtkowie do służby na tejsze, majtkowie okrętów w bitwie zniszczonych, chorzy, ranni, kobiety, między temi częścią haremu Ibrabima Paszy, dzieci i t. d., blisko 15,000 głów. Okręt liniowy bez masztów, a brygi, 1 galiota i 1 statek palny pozostały w Nawarynie.

Kiaja Beg (Minister spraw wewnętrznych), Ahmed Chelussi Efendi, został oddalony, a na jego miejsce mianowany dotychczasowy Tersana Efendi (Intendent arsenału) Elhaça Said Efendi.

Baron Hübsch kazał dzisiaj uroczystie oznajmić W. Porcie o mianowaniu swoim na król. Duńskiego Ministra Rezydenta, a jutro Porta wyprawi do niego zwyczajne Poselstwo przez Tłomacza Porty.

Podług wiadomości z Syra, P. Ribeaupierre, zabawiwszy 10 dni na tej wyspie, odplynął w d. 3. t. m. do Eginy na fregacie Rossyjskiej Konstantyn, gdzie wysadził na ląd P. Vlassapulo, byłego Rossyjskiego jeneralnego Konzula w Patras, i onemu, jak powszechnie zapewniają, poruczył funkcją Agenta Rossyjskiego przy Komisji rządu Greckiego. *)

*) Według wiadomości właśnie teraz z Korfu odebranych, P. Ribeaupierre zawinął do tamecznej zatoki w d. 16. Stycznia w nocy na wspomianej fregacie, i d. 26. z południa wraz z rodziną swoją i orszakiem tym samym okrętem puścił się w dalszą podróż do Tryjestu.

(P. D. A.)